
Pénzügyi számvitel

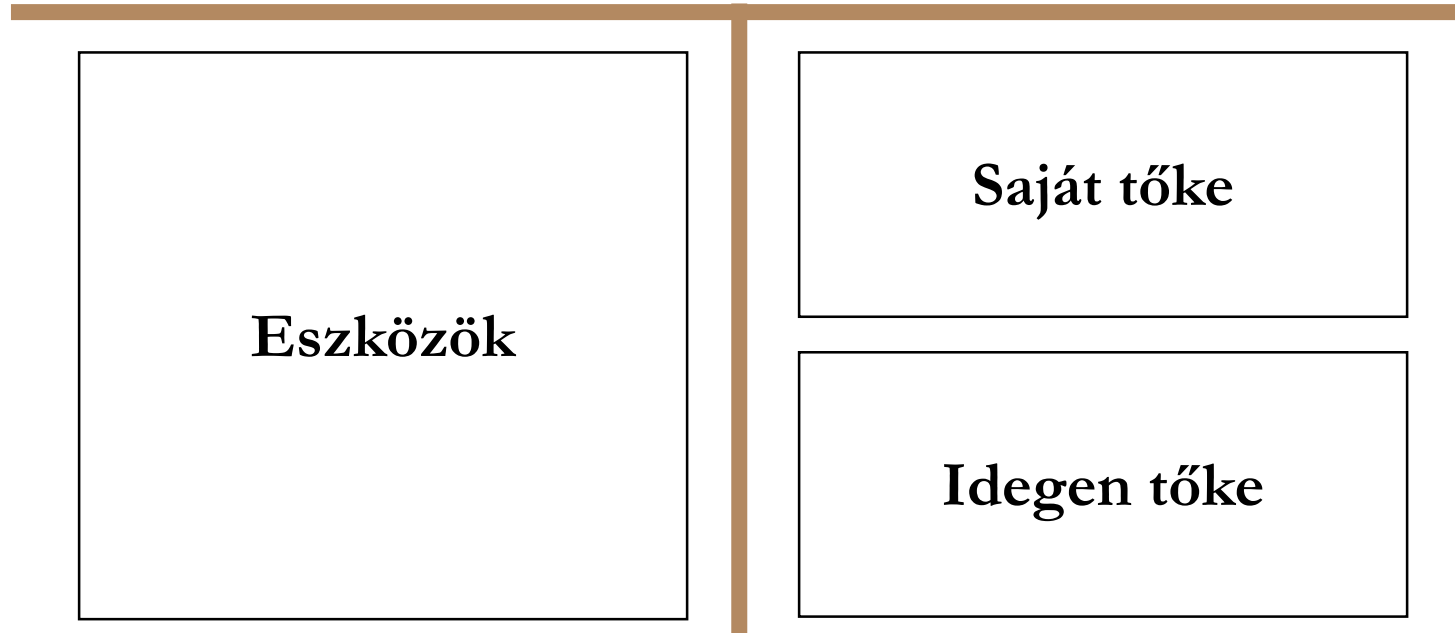
IX. előadás

Saját tőke, céltartalékok

SAJÁT TŐKE

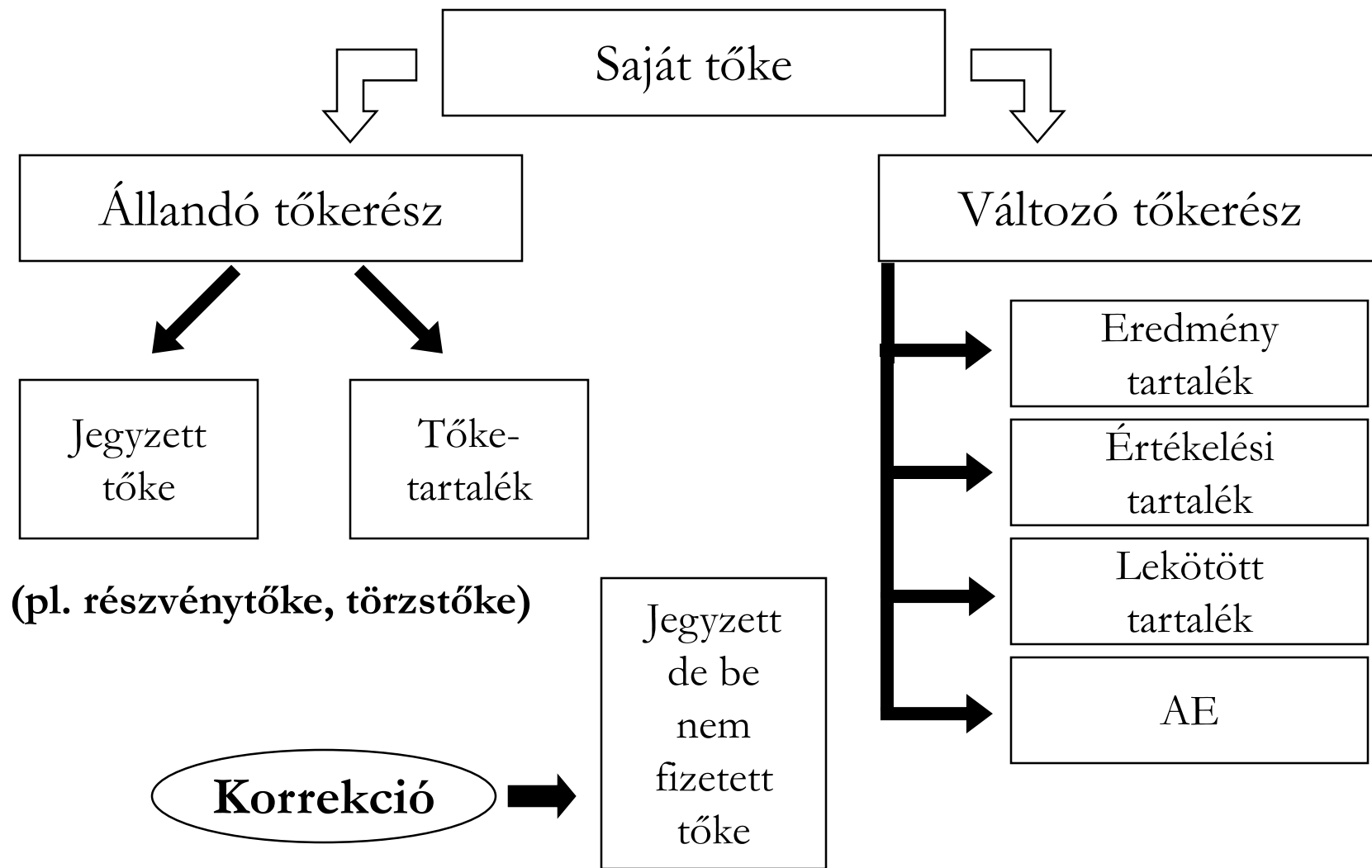
Áttekintés

Mérleg

- A tulajdonos juttatja
- Jogszabály ide sorolja
- Piaci értékeléssel összefüggésben kerül be
- A tulajdonos a vállalkozónál hagyja

A saját tőke csoportosítása

Kapcsolódó fogalmak I.

1. A saját tőke működő része (működő tőke) *(osztalékra, szavazásra jogosít)*

- + Jegyzett tőke
 - Visszavásárolt saját részvények, üzletrészek
(névértéken)
 - Jegyzett, de még be nem fizetett tőke
-

Kapcsolódó fogalmak II.

2. Jegyzett tőkén felüli vagyoni fedezet

(osztalék fizethető)

+ Saját tőke

- Jegyzett tőke

- Lekötött tartalék

- Értékelési tartalék

VAGY

+ Tőketartalék

± Eredménytartalék

± AE

- Jegyzett, de be
nem fizetett tőke

Kapcsolódó fogalmak III.

3. Kritikus saját tőke

Ha a saját tőke összevont egyenlege negatív
(gazdálkodási probléma, a cég feléli vagyonát)

4. Gyorsütemű vagyonvesztés

Ha a saját tőke a jegyzet tőke kétharmadára (Rt.),
illetve felére (Kft.) csökken
(legfőbb szerv összehívása [Ptk.])

5. Tartós vagyonvesztés

Ha a saját tőke két egymást követő évben kisebb az
előírt értéknél
(kényszerátalakulás [Ptk.])

Jegyzett tőke I.

- Cégbíróságon bejegyzett tőke (társasági szerződés, alapító okirat)
- Névértéken szerepel (értékelés könyv szerinti értéken)
- Emelés tőketartalékból, eredménytartalékból vagy vagyonátadással (pénz, apport)
- Ptk. írja elő a minimum összegét
- Lehet pénz vagy apport

Jegyzett tőke II.

- Lehet elsőbbségi
kamatozó
átváltoztatható } részvény
- Részvény, üzletrész Ptk. szabályok szerint visszavásárolható

Jegyzett, de be nem fizetett tőke

Legális fizetési haladék (Kft. és Rt.)

Tőketartalék I.

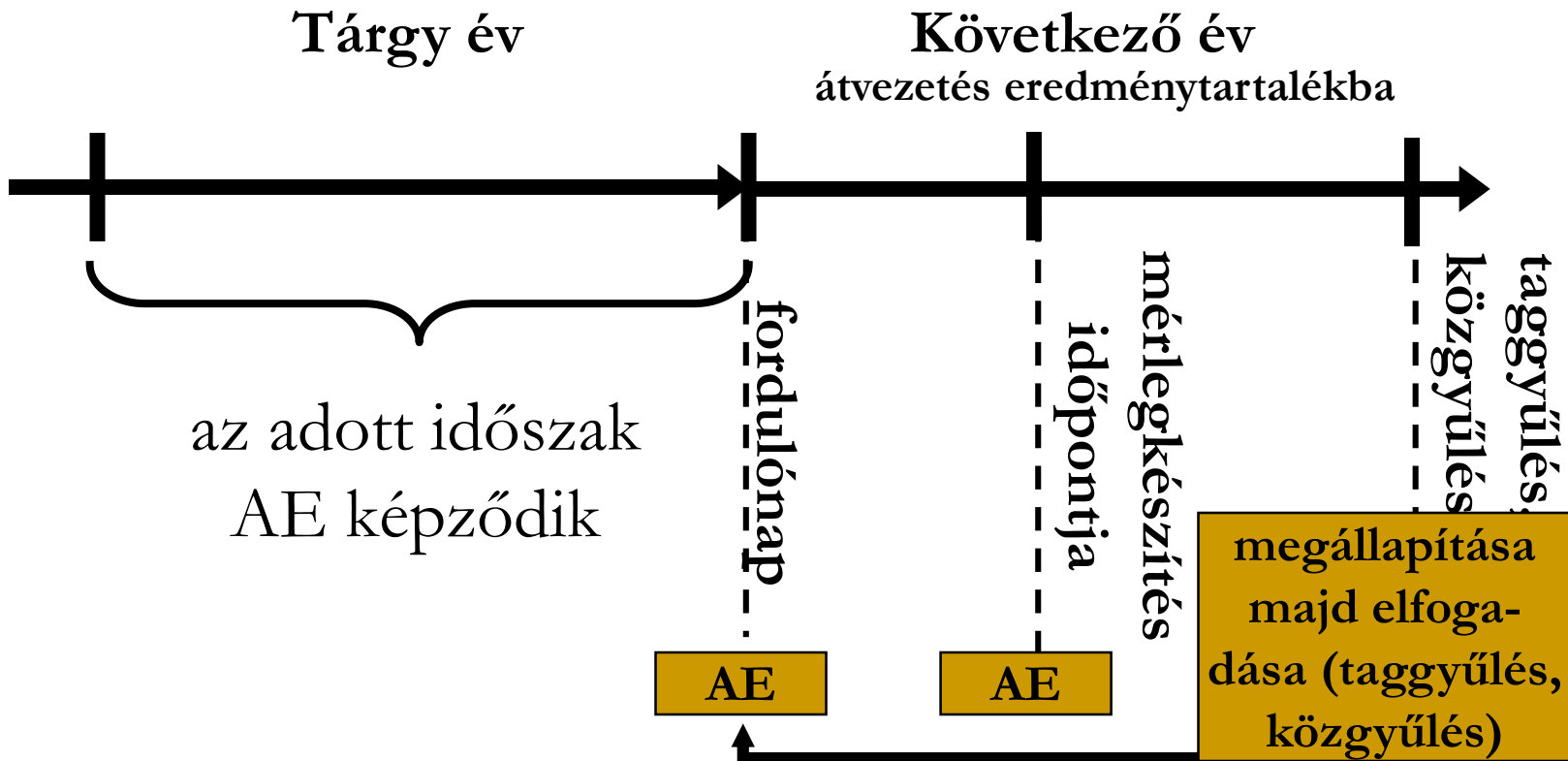
- Nyílt tartalék
- „Kívülről” jön, egyidejűleg a jegyzett tőke változásával
- Véglegesen kapott eszközök (pénz, átvett vagyon tárgy)
- Részvények kibocsátási értéke és névértéke közötti különbözet - ázsió
- Jegyzett tőke leszállítása - növelése
- Lekötött tartalék növelése - csökkentése

Tőketartalék II.

- Eredménytartalék ellentételezése (a veszteség mértékéig)
 - Speciális esetek (jogutód nélküli megszűnés, áttérés [deviza - forint])
 - Egyéb (jogszabály alapján adott-kapott összegek, stb.)
 - Nem lehet negatív
-

Eredménytartalék I.

- „Belülről” jön, (nyílt tartalék) a korábbi évek felhalmozott AE-t tartalmazza

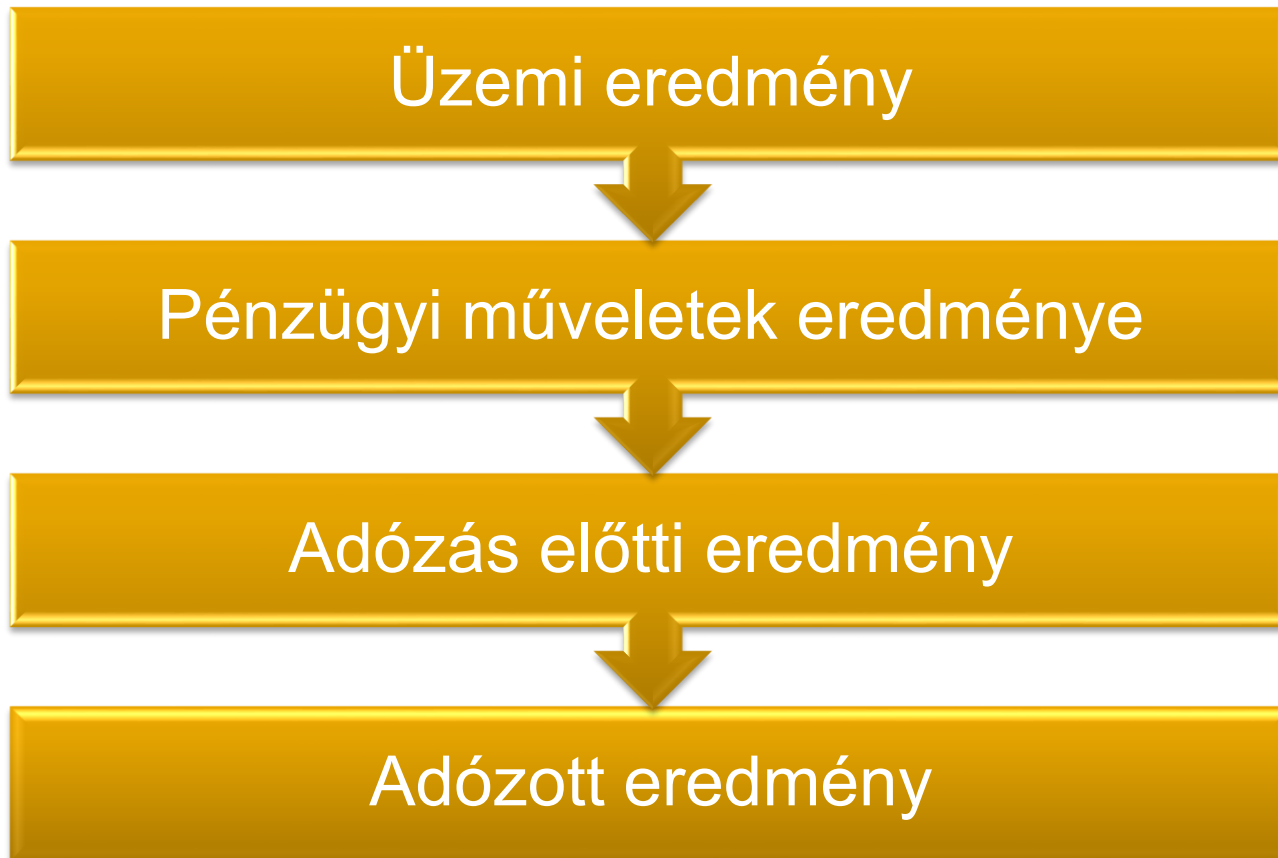

Eredménytartalék II.

- Jegyzett tőke fel-, illetve leszállítása
- Előző időszakra vonatkozó ellenőrzés hatásai
- Lekötött tartalék növelése, csökkentése (negatív is lehet !)
- Osztalékra igénybevett összeg
- Speciális (jogutódlással történő megszűnés, áttérés [deviza-Ft], stb.)
- Egyéb (tőkeleszállításhoz kapcsolódó kivonás, veszteség rendezésére történő befizetés rendezése, stb.)

Adózott eredmény

Tárgyévi hozamok és ráfordítások különbözete

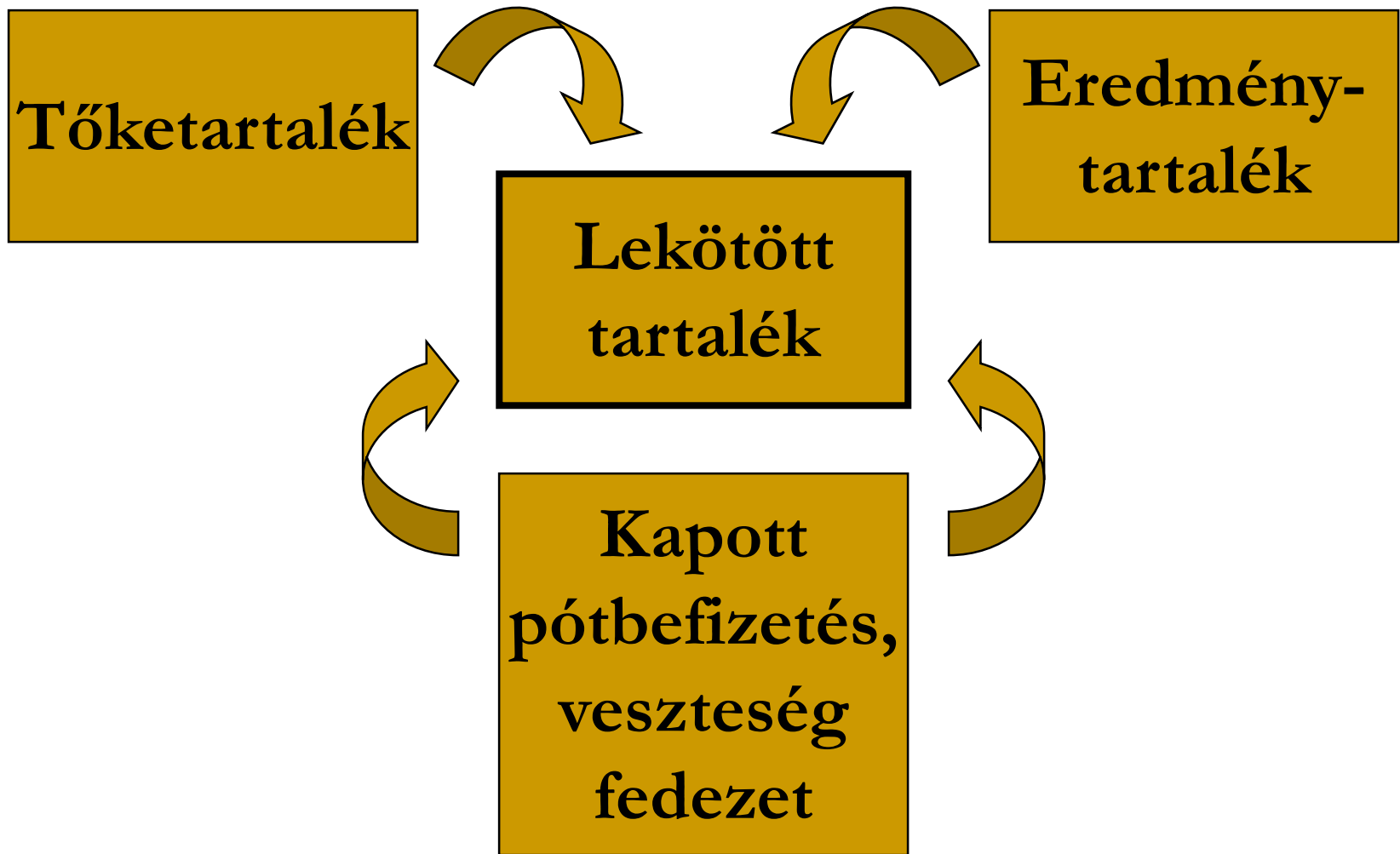
Osztalékfizetés

- Az osztalék fizetés korlát kettős
 - 1) Az adózott eredmény osztalékként kifizethető, ha:
Saját tőke - lekötött tartalék - értékelési tartalék \geq
Jegyzett tőke (osztalék fizetés után)
 - 2) Szabad eredménytartalék igénybe vehető, ha:
Saját tőke - lekötött tartalék - értékelési tartalék $>$
Jegyzett tőke (az igénybevétel után)

Lekötött tartalék I.

- Rejtett tartalék
 - Cél: információközlés a valós helyzetről (a megbízható és valós összkép biztosítása)
 - Az osztalékfizetési korlátokat, a lekötött összegeket elkülönítetten mutatja ki
 - A saját tőke szerkezetét változtatja, nagyságát nem befolyásolja
-

Lekötött tartalék II.

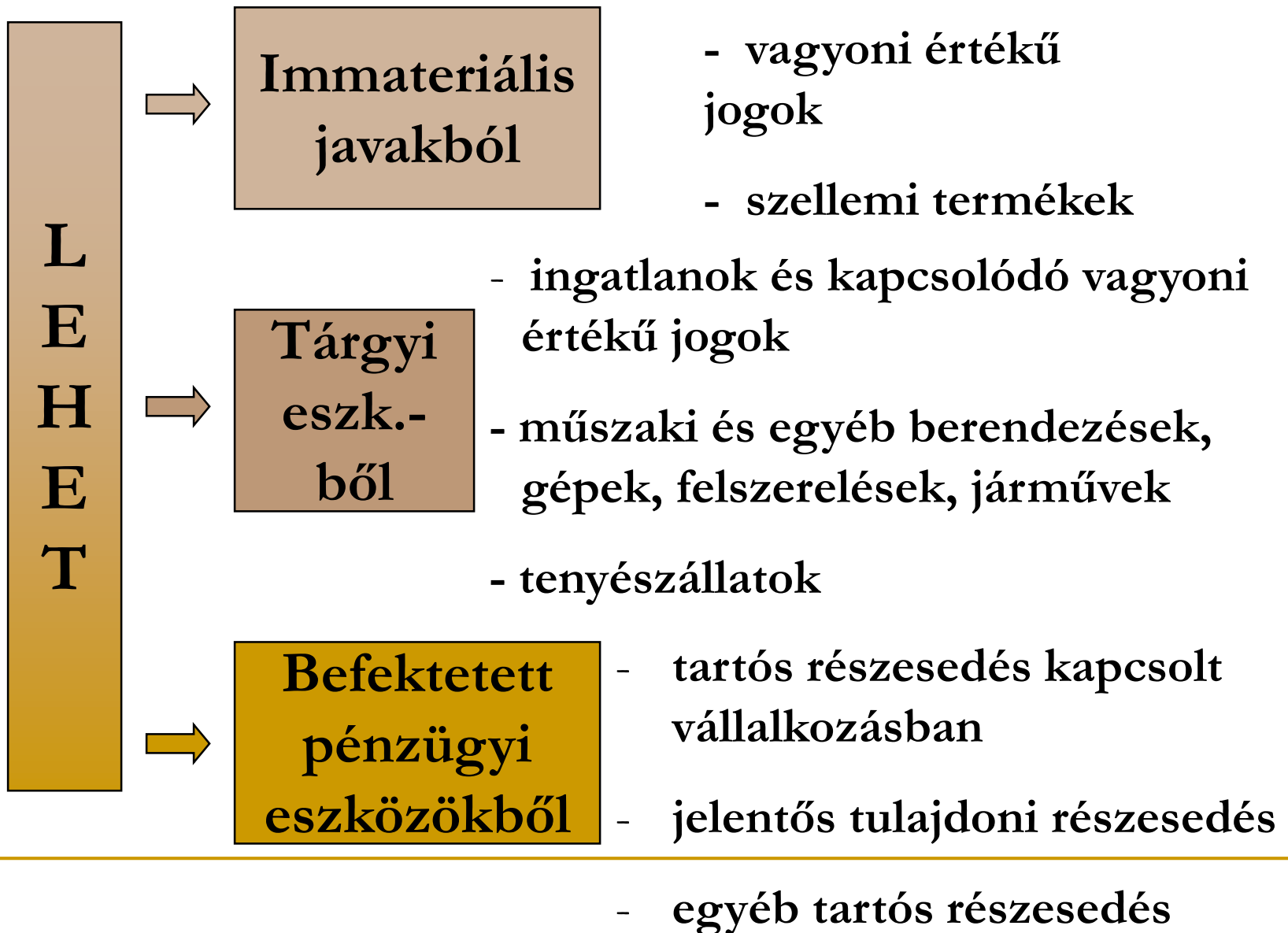
Lekötött tartalék III.

- Tőketartalékból (0-ig):
 - jogszabály vagy saját elhatározás alapján megállapított összeget
 - fel nem osztható szövetkezeti vagyont
 - egyéb
- Eredménytartalékból (negatív is lehet):
 - visszavásárolt saját részvény üzletrész névértéke és könyv szerinti értéke közül a nagyobbat
 - jogutód nélküli megszűnés miatt fizetendő társasági adót
 - alapítás-átszervezés } le nem írt összegét
 - kísérleti fejlesztés }
 - lekötendő tőketartalék (ha ez nem elég)
 - egyéb

Értékelési tartalék I.

- Értékhelyesbítésből származó
 - Valós értéken történő értékelésből származó
-
- Rejtett tartalék
 - Cél: a valós piaci érték bemutatása a beszámolóban
 - A saját tőke / idegen tőke arányt javítja
 - Nem kötelező, de ha van ismételni kell
 - Könyvvizsgáló fogadja el
 - Értékhelyesbítés csak befektetett eszközöknél lehet
-

Értékelési tartalék II.

Főkönyvi elszámolás I.

■ Alapítás, tőkeemelés külső forrásból

- Nyilvántartásba vétel

T 1, 2, 33, 37, 38 - K 4 Rövid lejáratú köt.

- Bejegyzés (végzés)

T 4 Rövid lejáratú köt. - K 411 Jegyzett tőke

- Jegyzett, de be nem fizetett tőke befizetése később

T 38 - K 33

- Külföldi tulajdonos befizetésénél árfolyam eltérés

T 87 - K 33

vagy T 33 - K 97

- Ázsió elszámolása (csak tőkeemeléskor)

T 33 - K 412

Főkönyvi elszámolás II.

- **Tőkeemelés belső forrásból (SZJA vonzat)**
 - tőketartalékból, eredménytartalékból T 412, 413 - K 411
- **Leszállítás**
 - végzés (elszámolás kötelezettségként)
T 411, (412, 413) - K 4 Rövid lejáratú köt.
 - pénzkifizetés, átadott eszközök értékesítésekor elszámolt
T 4 Rövid lejáratú köt. - K 38, 9, 467
(kapcsolódó tétel: T 8 - K 1, 2)
- **Leszállítás tőke-, illetve eredménytartalék javára**
T 411 - K 412, 413

Főkönyvi elszámolás III.

- **Saját részvény bevonása**

T 411 - K 368 névértéken

(kapcsolódó tétel: T 368 - K 37)

T 413 - K 368 vagy T 368 – 413

(a névérték és a nyilvántartási érték különbözete)

- **Átvezetés, visszavezetés lekötött tartalékba**

T 412, 413 - K 415

T 415 - K 412,413

- **Veszteség miatti negatív eredménytartalék ellentételezése
(0-ig tőketartalékból)**

T 412 - K 413

- **Előző évi AE átvezetése**

T 419 - K 413 vagy T 413 - K 419

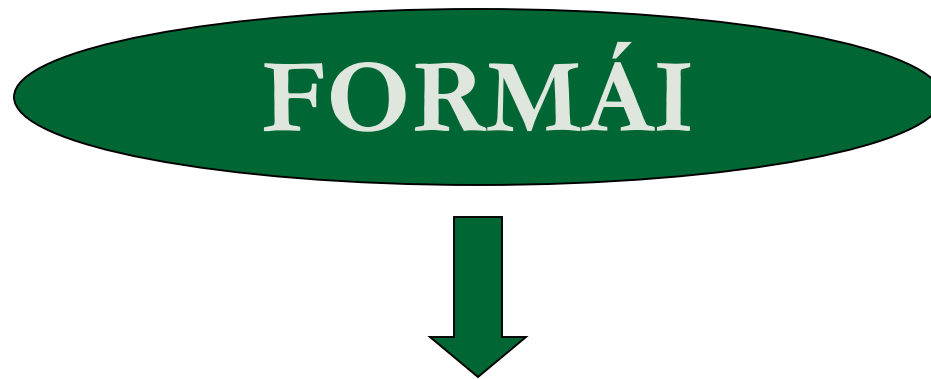
Főkönyvi elszámolás IV.

- **Ellenőrzés, önellenőrzés előző éveket érintő elszámolása, ha**
 - nyereség
T 498 Előző évek adózott er.- K 418 Előző évek AE mód.
T 418 - K 413
 - veszteség
T 418 - K 498
T 413 - K 418
- **Értékelési tartalék képzése (értékhelyesbítésből)**
 - állományba vétel T 117, 127, 137, 147, 157, 177 – K 417
 - kivezetés T 417 – K 117, 127, 137, 147, 157, 177

CÉLTARTALÉKOK

Céltartalékok

- Óvatosság és összemérés elvéből indul ki
- Fedezetet teremt a következő években jelentkező, de a tárgy időszakhoz kapcsolódó kötelezettségekre, költségekre és ráfordításokra

Céltartalék várható kötelezettségekre

Várhatóan felmerülő fizetési kötelezettségek (a szerződés, az ügylet folyamatban van, de az esedékesség még bizonytalan)

- garanciális kötelezettségek
- függő kötelezettségek (opciós, nem valódi penziós ügyletek, kezességvállalás, le nem zárt peres ügyek)
- biztos (jövőbeni) kötelezettségek
- környezetvédelmi kötelezettségek
- egyéb (korengedményes nyugdíj, végkielégítés, stb.)

Céltartalékok jövőbeni költségekre

Várható, jelentős, időszakonként felmerülő költségek, de összegük, esedékességük bizonytalan és nem sorolhatók a passzív elhatárolások közé

- fenntartási, javítási költségek
 - átszervezési költségek
 - környezetvédelemmel kapcsolatos költségek
-

Egyéb céltartalék

Beruházáshoz, vagyoni joghoz, forgóeszközhöz kapcsolódó devizás tartozás év végi értékelésekor keletkező (nem realizált) árfolyamveszteség elhatárolása esetén arányosan számított összeg.

Céltartalékok főkönyvi elszámolása

- Képzés (fordulónapra)

T 86 - K 42

- Felhasználás (megszüntetés) évnyitás után,
felhasználással arányosan, vagy legkésőbb záráskor

T 42 - K 96
